

“FİKRİMCƏ, AĞAC ƏKMƏK DƏ, ZİBİLİ YERDƏN GÖTÜRÜB ZİBİL QABINA ATMAQ DA VƏTƏNƏ SEVGİDİR”

“HEÇ VAXT MƏCLİSİN GÖZÜ OLMAMIŞAM”

“Hansı aspektdən baxılırsa baxılsın, necə çəkilirsə çəkilsin, müharibənin yaxşı bir şey olmadığı göstəril-məlidir filmlərdə. Müharibə yarımçıq qalmış ömürdür, müharibə yarımçıq qalmış arzudur, kiminsə göz yaşdır, itkisidir, əlil qalmasıdır”

Həmsöhbətim “Zəhər tuluğu” kimi tanınan aktyor, rejissor, ssenarist, videoblogger Taleh Yüzbəyovdur. Bəri başdan deyim ki, söhbətimiz maraqlı alınıb.

UNUTMAQ İSTƏYİRƏM

“2011-ci ildə teatrdan sırf maddi problemlərə görə ayrıldım. Qardaşım hərbi xidmətdə, anam taqəüddə idi. Mən də sənət sevgisi ilə onlara baxa bilmirdim. Maaşım çox az olduğundan, o pula yaşamaq çox çətin idi. 2011-2017-ci illər arasında məcburən tamam başqa sahələrdə – müxtəlif şirkətlərin satış, marketing şöbələrində işlədim. Teatrı sevirdim, ömrümü ona həsr etmək istəyirdim, sadəcə ailəmin qarşısında olan öhdəliyim sənətə olan sevgimi üstələdi”.

UNUDULMAYAN ALQIŞ

Taleh bəy deyir ki, həmişə səhnə üçün darıxıb: “Tamaşaçı kimi həmişə gedirdim. Səhnə üçün həmişə darıxmışam. Səhnə elə bir şeydir ki, bir dəfə çıxdınsa, bir dəfə alqışları eşitdinsə, yaddan çıxan deyil bu. Əsgərlikdə olanda xüsusilə çox darıxırdım səhnə üçün. Daş boşaldırıd, iş bitəndə əllərimizi bir-birinə çırpır, tozunu tökürdük. Bu, mənə alqış səsinə xatırladı. Bir dəfə çox kövrəldim. Hətta daşın üstündə oturub ağladım da. Və mən bu sahədən tam gedə bilmədim. Rabitə şirkətində işləyəndə də səhnəciklər qurduq, videolar çəkdik. Elə ilk videolarım da orada yarandı. Ofisdəki iş yoldaşlarım həm aktyor, həm operator oldular”.

İLLƏR BOYU EYNİ TAMAŞA, EYNİ REPERTUAR...

“Teatra qayıtmaq istərdinizmi?” soruşuram. Deyir ki, elə bilirəm bir qədər gecdir. Ən azından, pantomima teatrı üçün gecdir: “Əvvəllər daha plastik və elastik idim. Demirəm lap yaxşı pantomima aktyoru

“Səhnə üçün həmişə darıxmışam. Səhnə elə bir şeydir ki, bir dəfə səhnəyə çıxdınsa, bir dəfə alqışları eşitdinsə, yaddan çıxan deyil bu. Əsgərlikdə olanda xüsusilə çox darıxırdım səhnə üçün. Daş boşaldırıd, iş bitəndə əllərimizi bir-birinə çırpır, tozunu tökürdük. Bu, mənə alqış səsinə xatırladı.”

olmuşam, amma mənim də özüməxas bir yanaşmam var idi. Amma bir arzum var: nə vaxtsa özəl teatr yaratmaq, orda çıxış etmək istəyirəm. Teatr azad olmalıdır, teatrdə çalışan uşaqların sənət yaşını olmalıdır. Demirəm indikilərdə yoxdur, amma mən o yaşını görmürəm. Bəlkə də, var, bəlkə də, mən səhv edirəm. Sanki bir ənənə var və onu davam etdirirlər, sadəcə. Sanki aktyorların bir arzusu var: orta səviyyəli bir rolda oynayım, sonra baş rolda oynayım, sonra Əməkdar artist, sonra da Xalq artisti olum və təza gələnlərə yuxarıdan aşağı baxım. Təzə bir nəfəs, yenilik yoxdur, mənəcə. Məsələn, Pantomima Teatrı özü bir yenilik idi. Ona görə, hamının marağını özünə cəmləmişdi. Kamera Teatrının yeni bir nəfəsi vardı. Sözümlün canı odur ki, təzə bir nəfəs olanda insanlar da maraqlanırlar. Amma illər boyu eyni tamaşa, eyni repertuar... Repertuarda ancaq Qoqol, Şekspir, Çexov və bir də öz əsərlərimiz var. Amma kitabxanaya gedirsən, yüzlərlə, minlərlə gözəl pyeslərin olduğunu görürsən. Onları gözəldən keçirmək, yenilərinə oynamaq lazımdır.

HARADA MADDİ RİFAH VAR, ORDA İNKİŞAF VAR

O sahə inkişaf edir ki, orda bir sıçrayış var. Dəqiq bilmirəm, forma baxımındanmı, dil baxımındanmı, nəşə bir dəyişiklik olmalıdır, düşünürəm. Vacib deyil daimi aktyorlar olsun. Toplaşıb bir tamaşa oynamaq, gələn gəliri bölmək, hər dəfə də ortaya bir-birindən maraqlı və fərqli tamaşalar qoymaq olar. Düşünürəm ki, aktyor da, rejissor da daha böyük həvəslə işləyər. Harada maddi rifah var, orda inkişaf var, orda daha gözəl işlər var, daha böyük həvəs var işləməyə. Bizim teatrdə da, digər teatrlərdə da 90-cı illərdə hər kəs çox böyük fədakarlıqla işləyib, teatrı sevdiklərinə görə işləyiblər”.

HƏM DƏ TEATRLA MƏŞĞUL OLA BİLMƏZSƏN

Taleh bəy deyir ki, teatr sənin həyat tərzinə çevrilməlidir: “Səhər durub getməlisən teatra, axşama kimi orda olmağın, ancaq bu işə köklənməlisən. Biz pantomima teatrında elə işləyirdik. Başqa teatrlarda belədir ki, məşqin, heç olmasa, düzgün ssenarisi, düzgün struktur olmalıdır. İnsanlar, əsasən, əhvalatı yadda saxlayır. Soruşanda bir-iki kəlmə kinonun nədən olduğunu danışa bilməlidir. Əgər danışa bilmirsə, deməli, nə isə düzgün getmir.

NİYƏ “ZƏHƏR TULUĞU”?

Aktyor deyir ki, “Zəhər tuluğu” cəmiyyətdə müəyyən qrup insanların içində olan neqativlərdən formalaşan bir personajdır: “Əslində, insanları acılayan, neqativ ötürən bir obraz yaratmaq istəyirdim. Sadəcə, adımı Adil qoymaqla ona bir qədər ədalət də qatdım. Və personaj mənim gözlədiyim çərçivədən çıxdı, antiqəhrəmandan qəhrəmana çevrildi. O ki qaldı ada, iki versiya vardı, “Qan çanağı” və “Zəhər tuluğu”. Sonra düşündüm ki, “qan çanağı” daha çox dalaşqan adama deyirlər, “zəhər tuluğu” isə acıdil adama. Ona görə də bu versiyanın üzərində dayandım.

TULUQ ZƏHƏRLƏ NECƏ DOLUB?

“Zəhər tuluğu”nun baş qəhrəmanı Adilin indiyə kimi keçmişini bilmirik. Demək olar ki, heç tanımırıq da bu adam kim olub, nə olub, niyə belə olub. Ancaq birəcə bunu bilirlik ki, işləyir, onu-bunu zəhərləyir, acılayır, aqressiv bir adamdır. Vəssalam. Biz bu dəfə bir qədər onların üzərində dayanmışıq. Bunları açmağa çalışmışıq. Tamaşaçının görmək istədiyi iki əsas problem var “Zəhər tuluğu” filmində. Hansı ki, cəmiyyətdə bunlar çox böyük problemlər yaradır, onlardan nəticələr formalaşır.

KOMEDİYALARDA ÇATIŞMAYANLAR

Komediyalarda ssenari, süjet, quruluş, struktur çatmır. Komediyanın əsas işi güldürməkdir. Ondan daha çox şey gözləmək lazım deyil. Çatdırası bir sözü yoxdursa, heç olmasa, düzgün ssenarisi, düzgün struktur olmalıdır. İnsanlar, əsasən, əhvalatı yadda saxlayır. Soruşanda bir-iki kəlmə kinonun nədən olduğunu danışa bilməlidir. Əgər danışa bilmirsə, deməli, nə isə düzgün getmir.

KOMEDİYADAN DRAMA

Tələblik dövrümdə hər iki iki tamaşa oynayırdıq, onlardan 80 faizi komediya olurdu, qalanı dram. Sonralar artıq teatra keçəndə tragikomik obrazlar oynamağa başladım. Və bu, mənim ən sevdiyim janrı idi. Dram mənim üçün heç vaxt yad olmayıb. Məsələn, mənim üçün sevgi qəhrəmanımı oynamaq daha çətinidir, nəinki dramatik bir obrazı”.

BAŞQA YOLUMUZ YOX İDİ

Taleh bəy müharibədən danışanda hiss olunur ki, daha çox gərginləşir, həyəcan keçirir: “Müharibə yaxşı bir şey deyil. Müharibədə ancaq sağ qalan qalib gəlir, elə bilirəm ki, insanlar müharibə etməlidirlər. Amma bizim başqa yolumuz da yox idi. 44 günlük müharibədə hər bir uğurumuz məni sevindirirdi, amma eyni zamanda da hər bir şəhid xəbəri məni sarsıdırdı. Yəni içimdə elə bir təlatümlər baş verirdi ki... Ümumiyyətlə, mənim üçün bu mövzu çox ağrıdır. Hərənin özünə görə baxışları var, həqiqətləri var. Mən vətənə sevgini başqa şeylərdə də görürəm. Məsələn, ağac əkmək də vətənə sevgidir, zibili yerdən götürüb zibil qabına atmaq da. Hansı aspektdən baxılırsa baxılsın, necə çəkilirsə çəkilsin, müharibənin yaxşı bir şey olmadığı göstərilməlidir filmlərdə”.

“Əslində, insanları acılayan, neqativ ötürən bir obraz yaratmaq istəyirdim. Sadəcə, adımı Adil qoymaqla ona bir qədər ədalət də qatdım. Və personaj mənim gözlədiyim çərçivədən çıxdı, anti-qəhrəmandan qəhrəmana çevrildi.”

TAPILMAYAN DAXİL

Taleh bəy deyir ki, bütün çəkilişlərdə həmişə nə isə düzgün getmir. Yağışdan, buluddan, havadan, hətta kiçicik olan itə qədər nə isə bir problem çıxır. “Zəhər tuluğu”nun çəkilişi zamanı bir səhnədə daxil güzgüyə vurub sındırmaahydım. Ondan da cəmi üç dənə tapılıb. Hər şey əla gedir, birincini vurdum, ayrı getdi, güzgüyə dəymədi, divara dəydi, sındı. Başqa səhnələrdə də daxil bütöv görməliyik. Ona görə qalır bir şansımız. Hərə bir tərəfdən məsləhət görür: “Taleh, burda nə var ki, bax alini belə tut, belə vur, filan”. Özümü toparladım, dərin nəfəs aldım, atdım. Güzgüyə dəyməyinə dəydi, amma necə atdımsa daxil sındı, güzgü sınımadı. Hamımız dilxor və həyəcanlıyıq. Qaldı birəcə şansımız. Risk edə bilmərik. Daxil çaydanla əvəz etdik. Atdım, çaydan da sındı, güzgü də. Amma kadra baxırsan, açıq-aydın görünür ki, çaydandır. Çəkiliş dayandı. Hamımız məhz o daxildən axtarıyıq. Bütün Bakıda cəmi birəcə dənəsi tapıldı, onun da lenti qırmızı yox, çəhraylı oldu. Rəssam onu rənglədi. Təzədən çəkməli olduq. Allaha dua edib atdım. Sındı, hər şey əladır, mən daxilən xoşbəxtəm, amma kadra bədbəxtəm. Elə görünməliyəm. Yavaş-yavaş gəlib güzgüdə özümə baxdım, kadr bitdi və hamı əllərini göyə qaldırıb “yessss” qışqırdı. O günün həyəcanı dəhşət idi...

BU “QAQAS” KİMDİR?

Başqa bir səhnə də vardı, mən dayanacaqda yatmışam. Kadr boş olmasın deyə arxadan, o yandan, bu yandan adamlar keçir. Onlar kütləvi səhnə aktyorlarıdır. Bir neçə dubla çəkməli olduq bu kadrı. Onlardan biri yaxınlaşır rejissora dedi ki, bu “qaqas” kimdir, pulunu verirəm, mən uzanım, o keçsin mənim qabağımdan o yana-bu yana. Hamımız şokda idik”.

FOTOLAR:

Firudin Səlimov/Global Media Group

“YARADICILIĞA ŞEİR YAZMAQLA BAŞLAMIŞAM”

“Aktyor, rejissor, ssenarist, blogger Taleh Yüzbəyovun bacardığı və ya bəlkə bacarmadığı nə var ki, üzə çıxarmaq istəyirdi?” sualına sözü ağızdaymış kimi cavab verdi: “Oxumağı bacarmıram. Səsim olsaydı, roker olardım. Uşaqlıqdan qalıb mənə o sevgi. İndi də böyük həvəslə dinləyirəm. İstərdim ki, rok oxumağı da bacarım. Amma yaradıcılığa şeir yazmaqla başlamışam. Məktəb və tələbəlik illərində şeir yazmışam. Amma ssenariyə başlayanda şeiri saxladım. İndi şeirdə demək istədiklərimi ssenaridə deyirəm. Düşündüm ki, deməyə sözüm olanda, onu elə ssenari kimi yazım. İndi, demək olar ki, heç şeir yazmıram. Amma nə vaxtsa kitab yazmaq istərdim. Nəşə bir avtobiografik əsər. Özümə görə yox ki, bilsinlər mən kim olmuşam, xeyr. Avtobiografik əsər həm də yazılan dövrün tarixidir, ab-havasıdır, məişətidir, gündəlik həyat tərzidir. Özüm də avtobiografik əsərlər oxumağı sevirəm.

TƏSADÜFİ BLOGGERLİK

Tam təsadüfən blogger oldum. Aktyor olaraq FB-də bir səhifə açdım. Onu da utana-utana. Bir video çəkib paylaşdım, adamlar soyuq qarşıladı. Sonra evdə elə bikaşlıqdan “Ceyhun” videosunu çəkdim və paylaşdım. Videonun o qədər sevilməsi, paylaşılması məni çox təəccübləndirdi və əlbəttə ki, sevindirdi. Oradan başladı hər şey və bədii filmə qədər gəlib çıxdı. Həmişə bədii film çəkmək istəmişəm. Amma bunun “facebook” üzərindən başlayacağımı bilmirdim. Ümumiyyətlə, çox utancaq uşaq olmuşam. Heç vaxt məclisin gözü, deyib-gülən adam olmamışam. Amma həmişə müəyyən bir işiq olub içimdə. Üçüncü sinifdə bir qız sevirdim, onun xatirə dəftərində “böyüyəndə kim olmaq istəyirsiniz?” sualı vardı. Mənim cavabım aktyor və rejissor oldu. Amma böyüdükcə gah hüquqşünas, gah jurnalist olmaq istədim. Amma qəbul imtahanına bir ay qalmış qərar verdim ki, aktyor olacağam.

NONFİKŞN ƏDƏBİYYAT

Əvvəllər daha yaxşı idi. Çox kitab oxuyurdum. Sadəcə son zamanlarda həyat elə axıb gedir ki, işdən-gücdən ayrılıb evə gələndə artıq əlavə olaraq mütlaiyə də əvvəlki kimi vaxt ayırmaq olmur. Amma yenə də bunlara baxmayaraq, ən azı ayda bir kitab oxuyuram. Sevdylim yazıcılardan biri Nodar Dumbadzedir. Əsərlərində hadisələrə tragikomik yanaşması, keçmiş üçün darıxması, nostalji, samimiyyəti çox xoşuma gəlir. Bulqakovun, demək olar ki, bütün əsərlərini oxumuşam. Markesi, Haqverdiyevi və s. çox sevirəm. Magik realizmi bəyənirəm. Amma indi, əsasən, bədii ədəbiyyatdan daha çox nonfikşn ədəbiyyatla maraqlanıram. Ssenari, kino sənəti haqqında kitablar oxuyuram. Builki kitab sərgisində çox kitab aldım.

Taleh Yüzbəyov